

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י' אב תשע"ט | דף היומי בבלי: תמורה כג.

דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' בהגה "ומ"מ אם כלתה" עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון פרק ד' 'וגורמת' עד פרק ד' 'ויותר מזה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

שיבנה בית המקדש במהרה בימינו | הבה ננצל את השעות הספורות שעוד נותרו...
| הזעקה האמיתית שנשמעה מתוך שיא ההסתר | 1697

על דא ועל הא

חרפת תשעה באב נמשכה לאורך הדורות. בתשעה באב ה'תר"פ
הוצא צו גירוש על יהודי אנגליה. בתשעה באב רנ"ב גורשו
יהודי ספרד. בתשעה באב תרע"ד החלה מלחה"ע הראשונה,
ואף 'הפתרון הסופי' נחתם ביום שלפני תשעה באב תש"א...

מדוע התרגש הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל בכותל המערבי יותר מאשר בקבר רחל?

ישראל, הבחנתי בגדולי תורה ויראה, השגתי את קדושת היכל
התורה, הבנתי מהו 'ישיבה בחור' באמת, חוויתי את פשרם של
אלול וימים נוראים -

"והנה, הכל נחרב בעוונותינו המרובים!

וידוע אני ששורש כל החורבנות מונח בחורבן בית המקדש,
ומשום כך אני בוכה, כשאני רואה את בית המקדש בחורבנו..."

ההיסטוריה מוכיחה בעליל. הטרגדיה היהודית הראשונה
שהתרחשה בתשעה באב, הייתה גזירת הבורא שהדור שיצא
ממצרים עם משה רבנו, לא יזכה להיכנס לארץ המובטחת. בני
ישראל נבהלו מהמחשבה שיהיה עליהם להתעמת עם הממלכות
האדירות שאכלסו את ארץ כנען, והם קבלו את המלצתם של
המרגלים לא להיכנס לארץ. חששם גרם להם לשכוח את הניסים
שהובילו וליוו את יציאת מצרים, ומכאן, לשכוח אפילו את ק-ל
מוציאם ממצרים.

כשמונה מאות שנה לאחר מכן, החריבו הבבלים את בית
המקדש הראשון, שנבנה על ידי המלך שלמה, בתשעה באב. ואז,

ש. גפנר

כשהגיע רבי מרדכי גיפטר זצ"ל בפעם הראשונה לארץ הקודש,
שאל אותו תלמיד חכם אחד אם כבר ביקר בכותל המערבי ובקבר
רחל.

"הייתי בשני המקומות" - השיב רבי מרדכי.

"והיכן התרגש הרב יותר?" - הרהיב עוז איש שיחו לשאול.

"בקבר רחל התרגשתי מאוד, אבל הרבה יותר מכך התרגשתי

בכותל המערבי" - נענה ואמר.

התפלא השואל: "שאלתי שאלה זו לפני הרבה בני אדם,
וכולם - ללא יוצא מן הכלל - ענו, שהתרגשו יותר בקבר רחל! וגם
בעיני נראה ששם מרגש יותר".

התבונן בו רבי מרדכי והשיב: "אסביר לך את העניין - אתם
אנשים צעירים, וגם צעירים יכולים להרגיש ש'מאמע רחל' בוכה
עליהם ומבקשת מהקב"ה רחמים עבור בניה... לכן קל מאוד
להתרגש במקום זה. אנשים צעירים, שלא ראו מימיהם עולם
קודם החורבן ועולם לאחר החורבן, אינם יכולים לתאר לעצמם
חורבן מהו.

"אני למדתי בטעלוז, ראיתי את הקהילות הקדושות של כלל

הפתרון הסופי נחתם ביום שלפני תשעה באב ה'תש"א, וקרונות הבקר הגיעו לוורשה - הגטו הגדול ביותר שהכיל 400 אלף יהודים, בתשעה באב ה'תש"ב. כל האסונות שנפלו בחלקו של עם ישראל נעוצים בזה הראשון. השואה היתה ייחודית בהיקפה, אבל היתה רק פועל יוצא של חורבן בית המקדש והגלות שבעקבותיו. כאשר שאל אחד מראשי המדינה בראשית התהוותה, את אחד מגדולי הרבנים, באיזה תאריך כדאי שממשלת ישראל תציין את יום השואה, ענה הרב שאין צורך ביום מיוחד - כבר יש לנו תשעה באב. לכן, מי שהשכיל לפתוח בנפשו את הפתח הראוי והנכון ולהתחבר לעצמת האבדה הנוראה, בוכה ומתאבל, כמי שמתו מוטל לפניו.

(המבשר')

410 שנה אחר-כך, החריבו הרומאים את בית המקדש השני - שוב בתשעה באב.

דור אחד לאחר מכן, התבצרו עשרות אלפי יהודים בעיר ביתר, כחלק ממרד בר-כוכבא נגד הרומאים. כאשר נפלה העיר, תושביה היהודים נרצחו - אסון שהרמב"ם השווה לחורבן המקדש עצמו. חרפת תשעה באב נמשכה לאורך הדורות. בתשעה באב ה'תר"פ, הוציא אדוארד הראשון צו גירוש על יהודי אנגליה. בתשעה באב רנ"ב היה יום גירוש יהודי ספרד.

בתשעה באב תרע"ד החלה מלחמת העולם הראשונה - אשר, למעשה, הובילה להתלקחותה של מלחמת העולם השנייה בכלל, והשואה בפרט. מיד לאחר מלחמת העולם הראשונה, אמר החפץ חיים, שלמרות היקפה של המלחמה שעברה, היא לא 'המלחמה האחרונה', אלא בסך הכל הקדמה למלחמה הרבה יותר גרועה שתתרחש בעוד 25-30 שנה.

הסיפור היומי

הרשעים ימ"ש ציוו עליהם לשבת על הקרקע, שהיתה מחופה באבנים משוננות ומחודדות, והעמידו לפניהם מנגנים בכלי זמר, וכל זאת כדי לדכאותם ביום המר תשעה באב עד דכדוכה של נפש

אבל גם בתוך הסתר הפנים הנורא הזה, נשמעה בשמים זעקתה של אשה אחת...

מעמקי לבה זעקה: "אבינו שבשמים! לא למעני עשה, ואף לא למען כבוד עמך בית ישראל, אלא למען כבוד שמך יתברך ויתעלה! פתח נא את ארובות השמים וירד 'שלאקס רעגען' (גשם חזק בלשונם בהונגרית) ויפסק חילול השם הנורא הזה".

תוך כמה דקות נראו עננים כבדים בשמים, ויפתח ה' את ארובות השמים והחלו לרדת גשמים עזים, עד אשר כל הרשעים הבריחו את עצמם ואת מנגניהם אל תוככי הצריפים. או אז נשמו גם כל היהודים לרווחה, כשיכלו להיכנס אל תוככי צריפם.

וסיפרה אותה אשה, שממעשה זה שאבו חיזוק במשך כל תקופת המלחמה, להאמין כי אבינו רוענו משגיח עלינו על כל צעד ושעל - בראותם שבתוך הסתר הפנים הגדול והנורא, שומע הקב"ה את שוועת הזועקים אליו.

(באר הפרשה דברים תשע"ח)

מעשה שהיה באחד מימי תשעה באב בשנות המלחמה, כפי שהעידה אשה אחת מנכדי הגה"ק רבי הלל מקולמייא זי"ע (בת חתנו ר' יצחק אייזיק ליכטנשטיין זצ"ל), אשר נלב"ע לפני כמה שנים.

כמו ריבי רבבות מאחינו בני ישראל, הפרידו אותה מאמה ובעלה והכניסוה לאחד המחנות. בהגיע יום תשעה באב הוציאו את כל דרי המחנה לחצר תחת כיפת השמים - ואותו היום יום בהיר בשחקים היה, ללא שום זכר לעננים. הרשעים ימ"ש ציוו עליהם לשבת על קרקע החצר שהייתה מחופה באבנים משוננות ומחודדות, כדי שידקרו אותם ברגליהם, ועל כולנה - העמידו מנגנים בכלי זמר - במינים ועוגב וכל צלצלי שמע, בכוונה תחילה לדכאותם ביום המר והנמהר תשעה באב עד דכדוכה של נפש.

אשה זו לא היתה יכולה לסבול השפלה נוראה זו, ומתוך

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

היהודי הדור הפנים הביט בערימה וכל גופו רעד. בערימה הזו ערמו הנאצים הארורים ועוזריהם הרומנים ימח שמם, את כל נרתיקי הטלית והתפילין של מאות היהודים, שהוזעקו לכיכר המרכזית

"יגענו ולא הונח לנו" (איכה ה', ה')

בהמשך פלשו ההונגרים, בעלי ברית הנאצים ימ"ש"ו, לרומניה, גם ההונגרים רדפו את היהודים ולקחו את הצעירים לעבודות כפייה. סבא, הרב מיכאל גנוט זצ"ל, סיפר שהנאצים ועוזריהם ההונגרים קצצו את זקנו של אביו רבי ברוך זצ"ל, והיכוהו מכות נמרצות, בעודו משמש כראש הארגוני של המועצה וראש הקהל בושווא.

עוד סיפר כי בשנת תש"ג, בבין השמשות של שבת, נכנסו הגרמנים, וההונגרים ציוו עליהם להוציא את כל הרכוש המוחבא ולהגיע לבית הכנסת המרכזי. בעוד בני משפחתו מתארגנים ליציאה, כבר הגיעו הגויים והחלו לאסוף את הבהמות שרעו ליד הבית, יחד עם שאר כליהם ומטלטליהם. כל היהודים נאספו אל בית הכנסת, אנשים נשים וטף, שם שמרו עליהם הצוררים ימ"ש"ו לכל יבחרו. למחרת, בשבת בבוקר, הביאו הגויים עגלות, עליהם עלו הזקנים והילדים ואילו יתר האנשים הלכו ברגל. הם צעדו מרחק של כק"מ וחצי לרחוב א יידישע גאס, שם הוקם הגטו היהודי. סבא הזכיר בהתפעלות את מסירותם של התושבים היהודים שהתגוררו בדירות ברחוב זה, עוד קודם שהוקם בו הגטו, היהודים אירחו בבתיהם את כולם מבלי להניד עפעף, ומידת ההטבה איש לרעהו היתה להפליא, בכל העניינים.

בגטאות ברומניה המשיכו לחיות חיים יהודיים מלאים תורה ומצוות. אחד הצעדים החשובים היה מתן פטור מעבודת כפייה לרבנים הראשיים של הקהילות ולשאר "משמשים בקודש", ולמחנכים שלימדו במוסדות החינוך הקהילתיים. כך היה אפשר להמשיך בלימוד התורה ובחיי הקהילה ולקיים שמחות בר מצווה פומביות למאות ילדים יתומים ועניים. נשארו פתוחים יותר מ-500 בתי כנסת שפעלו ברומניה הישנה, ומאות נוספים בדרום טרנסילבניה. בתי כנסת אלו פעלו מדי יום, והפכו בתקופה קשה זו למרכזים של עמידה רוחנית. נמשכה שחיטת הבקר, למרות הצו ששרר שלא לשחוט בקר. הושג קמח לקראת חג הפסח והתאפשרה אפיית מצות כשרות לפסח. אפילו הורשתה הקמת מטבחים קטנים כשרים במחנות הכפיה. כשנצטוו הקהילות לפנות את בתי העלמין העתיקים, התגייסו היהודים לאסוף את העצמות ולהעבירן לקבורה בבתי העלמין החדשים.

למרות הרעב והמגפות, נערכו בגטאות אירוסין, חופות וקידושין, התקיימו תפילות בציבור והושגו לשם כך ספרי תורה

היהודי, הלא הוא זקני הרה"ח רבי יעקב צבי הרשקוביץ הי"ד, הביט בחלחלה בערימה הקדושה והבחין בנרתיק הטלית והתפילין שלו, המונח בראש הערימה, בביזיון נוראי. הוא הביט כה וכה. הרומני המרושע שפיקח עליהם הסיט לרגע את עיניו ורבי יעקב צבי ניגש בשקט לערימה ונטל במהירות את התפילין שלו. אז הבחין בו הגוי הערל, הניף אלת עץ כבדה אל על והרגו, במחי מכה אנושה אחת. בתו, סבתא שתחי' לאוי"ט, שהיתה נערה צעירה, עמדה לצד אביה וראתה אותו נופל ארצה, מתבוסס בדמו, עולה בסערה השמימה, במסירות נפש אמיתית על קדושת תפילין.

שואת יהדות רומניה היתה שונה מהשואה בשאר ארצות אירופה. היא בוצעה ברובה בידי בני העם הרומני. התושבים הרומנים בעצמם רצחו אלפי יהודים, באכזריות רבה. כוחות הצבא והמשטרה הרומניים, בשטחים ששלטה בהם ובשטח הכיבוש שהעניק לה היטלר באוקראינה, סייעו לצוררים הנאצים בכל כוחם ומרצם בתוכנית ההשמדה.

רצח היהודים ברומניה נעשה בשני שלבים. השלב הראשון היה בפרק הזמן שבין יציאת הצבא הסובייטי ועד כניסת הצבא הרומני; בשלב זה - מקומיים, בעיקר באזור הכפרי, התארגנו בכנופיות שתפסו יהודים, בזו את רכושם ורצחו את כולם. מקרים רבים תועדו, כמו כנופייתו של איוון קודלו מבנילה, כנופייתו של המורה ולדימיר רוסו מסדיגורא ועוד. בשלב זה נרצחו עשרות אלפי יהודים. השלב השני בוצע לאחר השתלטות הצבא הרומני על השטחים האלה. הייתה הוראה, שהועברה בעל פה בין יחידות הצבא הרומני, להרוג ביהודים ולבזוז רכוש יהודי ללא חשבון ב-24 השעות הראשונות של הכיבוש. הרומנים המקומיים גילו את פרצופם האמיתי. אתמול הם היו שכנים טובים והיום הם רצחו את היהודים באכזריות גדולה.

החיילים הצטוו "לירות, להעביד בפרך ולהרעיב את התושבים היהודים בכל שטחן של בסרביה ובוקובינה". בצ'טאטאה אלבה (המצודה הלבנה), קצין מקומי שלא הכיר את ההוראות שבעל פה דרש הוראות בכתב, וקולונל מרצ'ל פטלה נסע לשם במיוחד כדי להעביר את ההוראה, ולמחרת נרצחו שם 3,500 יהודים, הי"ד.

זהו תיאור חלקי, מעט מזעיר, של אחד מניצולי השואה. הפוסקים כותבים שאסור לנו להסיח דעת מהאבלות בתשעה באב, לדעת המהרש"א (תענית ל', א'), וכפי המוכח מעוד ראשונים ואחרונים, הסיבה המרכזית לכך שאסור ללמוד תורה בתשעה באב, היא שעלינו להיות מרוכזים באבלות על החורבן, ואם נלמד ונשמח בלימודנו, נסיח דעת מהאבלות. מסיבה זו נהגו רבים ללמוד ולקרוא בספרים העוסקים בצרות ישראל במהלך הדורות. מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל קרא בתשעה באב בספר "יסופר לדור", העוסק בשואת יהודי גרמניה, וכך מובא בשמו ב"הליכות שלמה", שניתן לקרוא ביום זה ספרים שהתחברו על חורבנות ישראל בכל הדורות. הקדמונים כתבו שהצרות, השחיתות והגזרות, שניתכו על עם ישראל במרוצת הדורות, משורש החורבן הם, תוצאה ישירה של הריחוק מהקב"ה. היעב"ץ כותב שכל הגזירות הנוראות בכל הדורות אירעו בעיקר משום שאנו לא מתאבלים מספיק על חורבן המקדש. "והיא בעיני הסיבה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל ההשמדות המופלגות הגדולות והנוראות, המבהילות רעיונים, אשר מצאנו בגלות בכל מקום פזורנו" כלשונו.

ונזכה ויקוים בנו במהרה "כי ניחם ד' ציון ניחם כל חורבותיה", לראות בבנין ירושלים עיה"ק ועבודת בית מקדשינו ותפארתנו ברחמים.

(מתוך יתד נאמן תשע"ז/ הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א)

ותשמישי קדושה אחרים. לאחר מתן שוחד לקצינים ושוטרים ארגנו בימים הנוראים מנייני תפילה ברפתות ואורוות נטושות. גם לקראת חג הפסח השתדלו להשיג קמח ואפו מצות. לשמירת החיים היהודיים אף הוקמו מקוואות בגטאות. 14 בתי יתומים הוקמו בגטאות ואורגנו בהם לימודים סדירים. כשגדל מספר העגונות בעקבות מוראות המלחמה, הקים כ"ק האדמו"ר ה"מקור ברוך" מסערט ויז'ניץ זצוק"ל, יחד עם הגאון רבי ישראל הארניק זצ"ל והגאון רבי דוד שנייבלג זצ"ל דומ"ץ וויז'ניץ, בית דין להתרת עגונות שהתכנס פעם בשבוע לשמיעת העדויות. בפנקס מיוחד נרשמו פסקי הדין להתירן.

בהמשך שנת תש"ג נערכו שלשה טרנספורטים והנאצים יש"ו לקחו את כל יושבי הגטו לאושוויץ. סבא ז"ל הגיע עם בני משפחתו למחנה, והצורך ד"ר מנגלה ימש"ו כיוון את כולם, חוץ ממנו, שמאלה. הוריו, אחיו ואחיותיו ובני משפחותיהם, נשרפו במשרפות הנאצים, הי"ד. הצעירים, וסבי ביניהם, נלקחו למחנה עבודה, שם עבדו בעבודת כפיה קשה. בכל בוקר נערך "אפל" (מסדר), בו התעללו רבות ביהודים, לפי שיגיונותיהם של הנאצים ימש"ו. בסיום ה"אפל" נלקחו הצעירים לעבודה, הם צעדו ברגל, מתבוססים בשלג, במרחק של כ-7 ק"מ, עד למקום עבודת הכפייה.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

**מיד אחרי שאילת שלום מנומסת, לא עצר כח מלשאול בתדהמה:
"האומנם?! זה ביתו של הרב?! כאן?! מתחת לאדמה?! הרי שמו
של הרב נערץ בפי כל, שמעו הגיע עד לממלכת בריטניה שאני
פועל בשליחותה, האם ראוי שהרב מתגורר בבית שכזה?!"**

**מתוך החיבור העוצמתי של הכאב ניתן לפעול ישועות גדולות,
ניתן לשפוך את הלב ולפעול נשגבות, אשר אי אפשר לזכות בהן באף זמן אחר**

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"תקרא כיום מועד" ... (איכה ב', כ"ב)

היה לו, לאבא שבשמים, בית. היה לו מקום בו שיכן את שכינתו, דירת מגורים קבועה, 'בית המקדש'. מעת שאיננו ראויים כי ישכון בינינו, כבר כמעט אלפיים שנה שהוא גולה, ממתין ומצפה שנהיה ראויים, ואז ישוב לבנות את ביתו בקרבנו. האם לא נעשה הכל כדי להשיב אהבה עתיקת יומין למקומה, כדי לאפשר לאבינו לשוב ולבנות את ביתו? האם לא נשתתף בצערו וכאבו, ונפעל ככל יכולתנו כדי שישוב לשכון כבוד בהיכלו?

הימים הללו, ימי האבל על החורבן, הם הימים בהם אנו מתנתקים במעט מהווי חיינו, וחשים כאילו אנו הולכים להצטער עם אבא, כמו לשבת לצידו על הספסל ברחוב, להצטער עמו בצער הגלות. אלו רגעים נדירים ויוצאי דופן, בהם אנו מתחברים לאבא שלנו בקשר בל יינתק, מתוך כאב משותף ומחשבה אחידה - מתי נבוא וניראה פני אלוקים, מתי נשוב ונזכה לראות את בנין בית המקדש בתפארתו.

לכן נקרא יום תשעה באב בשם 'מועד', ככתוב בפסוק 'קרא עלי מועד'. הביטוי מועד הוא מלשון 'התוועדות', מלשון 'בית ועד', מקום או זמן בו אנשים מתחברים ומתאחדים למטרה משותפת. זהו תפקידו של יום תשעה באב, יום של מועד - התחברות לצערו של אבא, התקשרות מחודשת עמו מתוך קשר ואהבה יוצאי דופן ומחודדים עד כלות הנפש.

לא נותר לנו עוד הרבה זמן, ימי 'בין המצרים' כבר עומדים לחלוף, יום תשעה באב אינו אלא 24 שעות בלבד. הבה נצל את השעות הספורות בהן אבא שבשמים קורא לנו ואומר: 'בואו בני, הצטערו עמי, התחברו עמי, הבה נחוה את הכאב יחדיו!', כי החיבור הזה עם אבא שבשמים יביא לנו את הגאולה, במהרה בימינו אמן!

מראה מעורר דמעות...

היה זה בימים בהם שלט השלטון הבריטי בארץ ישראל, שלטון ללא מצרים. בירושלים התגוררו כמה אלפי משפחות יהודיות, שמנהיגן הרוחני היה רבה של ירושלים באותם ימים, הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. הרב היה הדמות הדומיננטית בחיי היהודים בירושלים, ולכן השלטון הבריטי חפץ להכירו, ושלח את הנציב העליון להיפגש עמו.

ימי 'בין המצרים', הינם ימים שלאור הכאב והצער בהם, יש מי שעשוי לנסות להדחיקם, לברוח מהתבוננות בהם, לנסות להתעלם מהם. אבל זה כל כך חבל - כי הימים הללו מעניקים לנו הזדמנות נדירה להתבוננות מעמיקה, ולחיבור אמיץ ואיתן עם אבינו הטוב והמטיב שבשמים, אבא רחום המצטער על הגלות הארוכה, ויש לנו הזדמנות להתחבר אליו דרך הצער, להתקשר עמו באמצעות הכאב המשותף, להתבונן באובדן ובחסר הנוראי ולהתרפק על אבינו האהוב.

בימים אלה, אנו מתחברים לחיבור אמיתי עם אבא שבשמים, חיבור מתוך כאב וצער, אך חיבור שאין חזק ומחבק ממנו. אנו מקדישים את הימים הללו להתבוננות, כיצד אבא הטוב שלנו שבשמים מעניק לנו בטובו חיים, פרנסה וילדים, נותן לנו ברחמי חכמה ודעת, מזון ומעמד, כישרון ויכולות, כיצד אבא טוב ומטיב לא חוסך מלהיטיב עימנו - ואנו חטאנו ועודנו חוטאים כלפיו, ועדיין חסדו לא מש מאיתנו...

וכשהגיע רגע של משבר, כשלא נהגנו כראוי והיינו אמורים להיענש בחומרה, כאן התגלה טובו של אבינו במלוא יפעתו והדרו. במקום להכות בנו בעוצמה או לגרש את עם ישראל מהיות בניו בחיריו, הוא בחר לשרוף את ביתו שלו ולהחריב את היכלו, לוותר על הקרבנות החביבים עליו ועל עבודתו אשר היתה בשיאה בין כתלי בית המקדש, ולהשאיר אותנו בניו בחיריו, הממשיכים ליהנות מידי הטובות והמלאות המעניקות לנו חיים, בריאות, פרנסה, ועוד רבבות הטבות...

נדמה בנפשנו, כי יש לנו אב יקר וחביב, הנותן ומעניק לנו הכל. קרה מה שקרה, ביתו של האבא הטוב נחרב, ואבינו האהוב והחביב עובר לגור בספסל ברחובה של עיר, ישן בגינה הציבורית וזרוק בלי קורת גג... האם היינו מסוגלים להמשיך להתגורר בביתנו בשמחה, בלי לעשות הכל כדי להחזיר את אבינו לביתו? האם היינו מסוגלים להמשיך לנהל את חיינו כרגיל בלי לפעול למען אבינו? והלא גם ממקום גלותו כעת - הוא דואג ומשגיח עלינו ומעניק לנו הכל, האם לא היינו הולכים לשבת לצידו על הספסל ברחוב, לחוש בצערו ולהשתתף בכאבו?

מנהיגותית, והוא פוגש לב שבור וכאוב, מרוסק מכאב ומבכה בצער, הזועק לעברו: 'כשלאבא שלי יש בקושי חורבה, האם אני ראוי לדירה יפה ונאה?' - - -

סיפור זה, המתואר בספר תולדותיו של הרב זוננפלד, מעניק לנו ראייה אחרת, פותח לנו פרספקטיבה חדשה על החיים. כמה אנו עשויים לפעול כדי לשפר את איכות חיינו, את הבית בו אנו מתגוררים, להתקדם בעבודה או לשפר את מעמדנו האישי, ואם איננו מצליחים - הדבר כואב לנו, מצער אותנו...

אבל אם נתבונן בחסר של אבינו שבשמים, בצער העמוק על הגלות המתארכת וסאת הייסורים המדממת המוטלת על בניו אהוביו בגללה, בכאב האינסופי לנוכח ביזוי מקום מגוריו והיכלו הנשגב - יקבלו החסרים שלנו את מקומם האמיתי, הצער עליהם ייכנס למידתו הנכונה. חיינו הגשמיים יתגמדו, הכאבים האישיים שלנו יתקטנו, כי לאבינו האהוב אין בית בכלל, ביתו הפך לחורבה, ירושלים ניתנה לביזה. וזה כואב הרבה יותר, מייסר שבעתיים... הבה ניחד את היממה הקרובה, לצאת קצת מהמחשבות על תנאי חיינו ומצבינו, עתידינו ודאגותינו האישיות. הבה ניחד את היממה הזו לחשוב כמה גדול הכאב והצער בראותנו את אבא בגלות, ומה נוכל לעשות כדי להחיש ולקרר ולמהר את הגאולה השלימה!

כי בכוחות משותפים, באחדות אמת, בתפילות מקירות הלב ובשיפור רוחני אישי - נוכל לסייע, לבנות עוד אבן, להחיש ולקרר את היום בו 'במהרה יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים'!

היכן האור? מדוע אין יום?

היה זה בעיצומו של החורף הרוסי הקפוא, בימים קצרים וקרים במיוחד. משלחת של אנשי עסקים עשתה דרכה מסנט פטרבורג לאודסה, בשל עיסוקים בוערים ודחופים שלא היה ניתן לדחותם לימי הקיץ הנוחים. הדרך מושלגת ובוצית, הקור מקפיא וחודר לעצמות, ומבעוד מועד צוידה העגלה במעילים כבדים ושמיכות צמר עבות, כמו גם בלא מעט בקבוקי וודקה לחמם את העצמות הקפואות...

הם יצאו לדרך בשעת לילה מוקדמת, נוסעים בעגלת שלג מיוחדת, רתומה לשלושה סוסים אבירים שיוכלו להתמודד עם הביצות והררי השלג הנערמים. העגלון ישב במקומו בראש העגלה, כשמשני צידי תנורים בוערים לחמם את ידיו המצליפות ללא רחם בסוסים הרצים. מאחור, בתוככי העגלה, הצטנפו הסוחרים במעיליהם ושמיכותיהם, ונרדמו לשנת לילה...

כעבור כמה שעות התעוררו, ולנוכח החושך השורר בחוץ - שתו כוסית או שתיים ושוחחו מעט, עד שנרדמו בשנית. חלפו עוד כמה שעות טובות, ושוב התעוררו הסוחרים משנתם, אך עדיין היה חשוך וקר מאוד, ולכן לא מיהרו לצאת ולהתמתח, או לבדוק מתי יאיר השחר. בשגרתיות שלחו ידיהם לבקבוק הוודקה, שתו עוד כוסית הגונה עד שחשו כי עצמותיהם התחממו דיין, ושבו לישון שנת ישרים...

כשהבשילו המגעים לקראת הפגישה ונקבע לה מועד, החלו מקורבי הרב לדבר אל לבו כי יאות לקבל את הנציב בדירה מכובדת ולא בביתו. הן הרב מתגורר בדירה טחובה וצפופה מתחת לבנין, ללא ריהוט מכובד וכורסאות נוחות, היתכן לפגוש את הנציב הבריטי העליון בבית כזה?! אך הרב סירב להצעה, ואמר כי את הפגישה יקיים בביתו הפשוט והדל בשכונת בתי מחסה, ללא כל שינוי...

כשהגיע הנציב הבריטי לפגישה וירד מרכבו, נעמד מול הבית והחל מחפש, היכן הבית היפה כראוי למנהיג היהודים... הוא תר בעיניו אנה ואנה, אך מקורביו רמזו לו לבוא בעקבותיהם, והם כבר יובילוהו אל בית הרב. עם כל מדרגה שירד הנציב לכיוון הקומה שמתחת לבנין - בה שכן בית הרב, הלכו עיניו והתעגלו בתדהמה...

כשניצב על פתח הבית, נעמד הנציב המום, כאילו הקפיא אותו המראה. הוא חשב כי הוא מגיע לבית נאה ומכובד, והנה הוא מגלה כי רב היהודים מתגורר בדירה טחובה, אי שם מתחת לאדמה, דירה צפופה ופשוטה שהדלות זועקת מקירותיה... דקות ארוכות עמד הנציב המום ומשתומם מפשטות הבית והעוני הזועק ממנו, עד שהתאושש והושיט את ידו לשלום...

מיד אחרי שאילת שלום מנומסת, לא עצר כח מלשאול בתדהמה: 'האומנם?! זה ביתו של הרב?! כאן?! מתחת לאדמה?! היתכן?! הרי שמו של הרב נערץ בפי כל, שמעו הגיע עד לממלכת בריטניה שאני פועל בשליחותה, האם ראוי שהרב מתגורר בבית שכזה?! האם לא היה אפשר למצוא לרב בית נורמלי יותר?'

השאלות קלחו מפיו בשטף, לא היה ניתן לעוצרו... ההלם בו היה נתון היה כה דרמטי, עד ששכח בכלל את נושא השיחה לשמה הגיע, רק ביקש להבין את תנאי חייו ומגוריו של הרב. האומנם, בכזה בית מתגורר רבה של ירושלים?

הרב זוננפלד האזין לשאלות שנורו לעברו, וכמו ציפה להן. מצחו נחרש קמטים, והוא לא הגיב או הסביר. תחת זאת, ביקש מאורחו לבוא בעקבותיו, והובילו אל החלון היחיד בבית. הרב הסיט את הוילון, הצביע בעיניים עצובות על המראה הנשקף מהחלון, ואמר לאורחו:

'תביט נא, אתה רואה שם קיר בעל אבנים גדולות, הכותל המערבי? המקום הזה היה הבית של אבא שלי, הבית של בורא עולם, אביהם של עם ישראל. הבית הגדול והקדוש בו כבודו של עולם התגורר, הפך למאכלת אש ונחרב עד היסוד - - -'

הרב ניגב את הדמעות שנקו בעיניו, נאנח עמוקות והמשיך: 'נו, כשאבא שלי אין לו אלא חורבה, כשהוא לא זוכה לבית יפה משלו כבימי קדם, כשלאבא אין בית - האם אני צריך יותר מחורבה? האם ראוי לי לטרוח עבור ביתי שיהיה יפה ונאה? הלא לאבא שלי אין בית בכלל, לאבא שלי לא נותרה אלא חורבה עלובה, שועלים הילכו בה!'

הרב פרץ בבכי מר, לנגד עיני הנציב הבריטי, הנדהם מפרץ ההתרגשות הלא צפוי. הוא חשב שבא לפגוש אישיות רוחנית

נועיל, קודם נתפלל על צרותינו האישיות...

לא ולא! יש לנו הזדמנויות מדי יום להתפלל מעומק הלב ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה, לזעוק 'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח', להשתפך ברגש ובתחינה 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים', כדי להחיש את הגאולה, לקצר את הגלות, להפסיק את הלילה הארוך, המתמשך והאפל שאנו שרויים בו, ולעבור ליום שכולו טוב, לימי הגאולה העתידה בה גם הלילה כיום יאיר!

זה אפשרי כל כך, וזה תלוי רק בנו! הבה ניחד את ימי האבל על החורבן, ואם לא ניגאל עוד השנה - נזכור לאורך כל השנה, לזעוק ולהתפלל, להתחנן ולהקיש על שערי שמים בתחינה נרגשת, לשפוך דמעות כמים ולהתעקש בצעקה רועמת: 'יהי רצון מלפניך... שייבנה בית המקדש במהרה בימינו, מתי תמלוך בציון, בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון!'

עת רצון מיוחדת!

יום תשעה באב, הוא יום בו אנו מגיעים לבית הכנסת, יושבים על הארץ, ומקוננים שעות ארוכות על צער השכינה והגלות הארוכה. אך בחיקו של יום, טמונה עת רצון מיוחדת ונדירה שכדאי להכירה, ולנצל אותה היטב:

בזמן בו אנו יושבים ומקוננים על צער השכינה, מתרחש חיבור חזק ואיתן במיוחד עם אבינו שבשמים. העובדה כי אנו זונחים את כל עיסוקינו ומייחדים את זמננו להצטער ולבכות על בית המקדש ששם והגלות הנוראית המתמשכת, יוצרת רגעי חיבור עוצמתיים במיוחד עם אבינו שבשמים, ואת הרגעים האלה יש לנצל, לשמור ולייקר...

וכך חושף הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע סגולה יקרה ונדירה: מתוך החיבור העוצמתי של הכאב - ניתן לפעול ישועות גדולות, ניתן לשפוך את הלב ולפעול ישועות נשגבות, אשר אי אפשר לזכות בהן באף זמן אחר כמו בעת החיבור הזה. אך מי שלא נזהר ברגעים היקרים הללו, ואינו מצטער וכואב עם אבא שבשמים - כמה הוא מפסיד וכמה הדבר מסוכן, לקחת את רגע החיבור עם אבא שבשמים ולהשליכו ככלי אין חפץ בו...

הבה נכיר בערכן של שעות הקינות, הבה ננצלן כראוי לפתוח את הלב ולהקיש על שערי שמים, לפעול ישועות לעצמנו ובעיקר - להחיש את הגאולה וישועת עם ישראל!

נעליים שמעולם לא ננעלו...

מהמקורבים ביותר לגאון ישראל ה'חפץ חיים' זצ"ל, היה יהודי תלמיד חכם שזכה לשמשו בשם רבי לייבל'ה ברוידא זצ"ל. כשנפטר הרב ברוידא ובאו המנחמים לביתו, הוליכה אותם רעייתו האלמנה לחדר השינה שלו, שם היו מונחות נעליים שחורות ומבריקות, חדשות ונוצצות, שמעולם לא השתמשו בהן. לנוכח עיני המנחמים התמהות על הנעליים שלא באו לשימוש, הסבירה רעייתו:

בפעם הרביעית שהתעוררו, עדיין היה חושך מוחלט בחוץ, סמיך ואפל. השלג היכה על העגלה בחוזקה, ומבעד לחלוטין נראתה אפילה סמיכה, שכדורים לבנבנים קטיפתיים מתגלגלים בתוכה... הפעם הם התפלאו - הן זו כבר הפעם הרביעית שהם מתעוררים, ועדיין חשוך והלילה שולט בכיפה? עד מתי ישרור הלילה הזה? מתי יאיר כבר השחר?

אחרי ששתו עוד כוסית, קראו לעגלון. 'ילמדנו רבינו העגלון', שאלו בפליאה, 'מתי כבר יבוא הבוקר? הן יצאנו לדרכנו לפני הרבה שעות, בלילה. התעוררנו כמה פעמים והיה לילה, ועכשיו - עדיין לילה! היתכן כדבר הזה? אולי הגענו להרי החושך, אולי כבר לא יאיר היום?'

העגלון הצטחק לעברם: 'סוחרים נכבדים! בעונה זו הימים קצרים, כבר חלפו כמה ימים, בהם ישנתם שנת ישרים. היום האיר, היתה הזדמנות לראות את השמש - אך אתם ישנתם... התעוררתם בלילה, ונרדמתם שוב עוד לפני שהאיר שוב היום... וכשהתעוררתם בשלישית, שוב היה כבר לילה... הימים חולפים, השמש זורחת, אפשר לראות את האור, אבל אתם בוחרים לישון ברציפות את שעות היום, ולכן נראה לכם כי הכל לילה אחד ארוך!' את הסיפור הזה, סיפר רבי בנימין הצדיק, המגיד מראדין, כשרבן של ישראל, ה'חפץ חיים' זצ"ל תינה בפניו את צערו וכאבו האינסופי, לנוכח הגלות המתארכת וצער השכינה. רבי בנימין השיבו בסיפור זה, והוסיף: 'הרי ניתנות לנו הזדמנויות, בכל יום מחדש מאיר השחר, יש לנו אינספור הזדמנויות לגלות את האור, לפתוח פתח לגאולה, אך אנו ישנים, עם ישראל ישן ואינו מבחין בקרני השמש, מוותר על ההזדמנויות לפעול לקירוב הגאולה!'

כך אומר ישעיה הנביא: 'שומר מה מליל? אמר שומר אתא בוקר וגם לילה'. הנביא זועק בשם עם ישראל: בורא עולם - שומר ישראל, מה נשתנה הלילה הזה? על שום מה הגלות הזו כה ארוכה, כה מסובכת, כה כואבת, בלתי נגמרת? מדוע לא יקיץ הקץ ויגיע שחר הגאולה, למה הלילה הזה כה כואב ומייסר ולא מגיע כבר הבוקר?'

ואילו ה' - שומר ישראל משיב: 'אתא בוקר וגם לילה' - ניתנו כבר אינספור הזדמנויות לצאת מחשכת הגלות, לראות את אור הגאולה. אור הגאולה כבר עלה פעמים רבות, אך הזדמנויות אלה חלפו עברו בלי לנצלן, ולכן מגיע עוד לילה ועוד לילה, הגלות הולכת ומעמיקה, נמשכת ומייסרת, והבקרים מתפספסים בין הידיים, הזדמנויות של גאולה חולפות בלי להאיר...

אבל יש פתרון, הכתוב בהמשך הפסוק: 'אם תבעיון בעיו' - מלשון בקשה, תפילה. התפילות הן הכלי שלנו להביא את הגאולה. התחנונים והבקשות, הזעקה לאבא שבשמים מקירות הלב כי יגאלנו, הם שיביאו בכנפיהם את הגאולה, הם שיעלו את האור על אפילת הגלות הנוראית, ויאירו לנו באורה של הגאולה המיוחלת!

הבה נפנים את הדברים, נבין כי ענין התפילה על הגאולה נראה רחוק, ויש מי שחושבים כי מי אנחנו שנתפלל, ומי יודע אם

לעבור דירה - רצים אחרי המתווכים, כשמבקשים לעשות שידוך - מטרטרים את השדכנים, וכשמבקשים להתקדם בקריירה, אנו יודעים איך לדחוף, לפעול, לנסות בכל דרך...
הבה נחיה את הציפיה לגאולה, לפחות באותה מידה... הבה נפעל בכיוון, נדחף בכל הכח - נתפלל מעומק הלב, נפעל להרבות אהבת חינוך, נכניס את הציפיה לגאולה כנוכחת ופעילה בסדר היום שלנו. ואז נוכל לענות בחיוב על השאלה שנישאל 'ציפית לישועה?' - כי אכן, פעלנו ככל יכולתנו, עשינו כל שלאל ידינו, כדי לזכות כבר בישועה, כדי לראות בשובנו לציון ברחמים!
(מתוך הספר 'פניני פרשת השבוע', הרב קובלסקי)

'הרב היה תלמיד ה'חפץ חיים', וכמי שגדל בצילו - היה חי את הציפיה למשיח, את הדריכות לקראת עת הגאולה... הרי לרבו היה בגד חדש וחשוב בו לא השתמש מעולם, כי אמר שהוא מונח אצלו לעת ביאת המשיח, אז יוכל לצאת לקראתו בבגד חדש, כראוי למעמד המכובד של קבלת פני משיח... ואף בעלי כן, הכין לעצמו זוג נעליים חדשות בהם יצעד לקראת המשיח, ובכל יום היה מביט בהן בצער ובאכזבה, ומנער אותן מהאבק באומרו: 'היום לא זכינו, אבל אולי מחר, אולי מחר...'
את הסיפור סיפר מגיד המישרים הנודע, הגאון הרב מנחם שטיין שליט"א, והמסר הבוקע ממנו נוקב חדרי לב: הרי כשאנו מחכים למשהו, אנו יודעים איך לפעול כדי לקדמו... כשמצפים

השונות היומי

מי שאינו צם - כיצד מותר לו להבדיל על יין בתשעה באב?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תקנ"ט סקל"ז) לגבי בעל ברית שאוכל בת"ב נדחה שצריך לעשות הבדלה. ודנו גדולי זמננו כיצד ישתה יין, אך בשו"ע מבואר דמותר לשתות את הכוס יין בברית, הרי שהחומרא באכילת בשר ויין זה כשאוכל לתענוג, אבל כששותה לצורך מצוה אין בזה חשש. ויה"ר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו

שאלה: מעוברות ומניקות שאינם צמות בתשעה באב נדחה, האם צריכות להבדיל לפני האכילה? וכיצד יבדילו על יין, הרי כתוב שכל האוכל בשר ושותה יין בסעודה מפסקת עליו הכתוב אומר ותהי עונותם על עצמותם.

תשובה: כתב הברכי יוסף בשם כנה"ג שחולה האוכל בת"ב צריך להבדיל, והובא בשע"ת סי' תקנ"ז, וכ"כ המשנ"ב (סי'

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

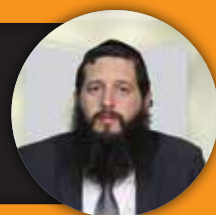
24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש

שלוחה 2/3

חדש

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

עיר ששטחה אלף אמה על חמש מאות אמה - מהו גודל שטח ה'תחום' שלה?

כרוחב מקום השביתה - שבנדוננו הוא מקום העירוב - ואלפיים אמה לכל צד. ולדוגמה: אם שטח מקום העירוב הוא באורך אלף אמה ממזרח למערב, וברוחב חמש מאות אמה מדרום לצפון, אזי שטח התחום לכיוון מזרח ולכיוון מערב, הוא באורך אלפיים אמה מקצה העיר במזרח ובמערב, וברוחב ארבעת אלפים וחמש מאות אמה מדרום לצפון. ובנדוננו, התחום של אלף ותשע מאות ותשעים ושש אמה, גם הוא ברוחב ארבעת אלפים וחמש מאות אמה מדרום לצפון. וראה להלן.

[שו"ע תח, א, משנ"ב כא; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 15]

כפי שלמדנו, המניח 'עירוב תחומין' במרחק של אלף אמה ממזרח לעירו (לדוגמה), ורוחב עירו ממזרח למערב הוא תשע מאות אמה, כך שבמידת ה'תחום' של אלפיים אמה ממקום העירוב לכיוון מערב, עובר התחום את הגבול המערבי של עירו, נחשבת כל העיר כארבע אמות בלבד, ויש למדוד מעבר לגבול המערבי של העיר תשע מאות ותשעים ושש אמה נוספות, להשלמת אלפיים האמה של התחום.

ורוחב התחום באלף האמות שממזרח לעיר, ובתשע מאות ותשעים ושש האמות שממערב לעיר, הוא כבכל התחומין, דהיינו,

השיטות השונות למדידת רוחב התחום בעיר ה'מובלעת' בתוך ה'תחום' ב'עירוב תחומין'

רוחב התחום - בעיר עצמה מותר ללכת עד לקצה העיר, אך אין כל תוספת לרוחב התחום מעבר לגבולות העיר. ויש החולקים על דעת הרמ"א וסוברים שגם אם גבולות העיר אינם מגיעים לקו רוחב התחום, אין תוספת של אלפיים אמה לדרום ולצפון, אלא רוחב התחום הוא ארבעת אלפים וחמש מאות אמה בלבד, כפי שהוא לכל אורך התחום שממזרח למערב. ומאידך, בתוך העיר, גם אם גבולותיה שבדרום ושבצפון עוברים את קו רוחב התחום, מותר ללכת עד לגבולותיה.

[שו"ע תח, א, משנ"ב יח, כ רכב, וביה"ל ד"ה ויש לן]

בהמשך לאמור: בנוגע לרוחב ה'תחום', מדרום לצפון, בשטח המקביל לעיר ה'מובלעת' בתוך התחום של 'עירוב תחומין' - נחלקו הפוסקים: לדעת הרמ"א, בשטח זה רוחב התחום הוא אלפיים אמה מהגבול הדרומי של העיר, ואלפיים אמה מהגבול הצפוני של העיר.

ויש שביארו, כי דבריו אמורים רק במקרה שגבולות העיר בדרום ובצפון אינם מגיעים (או מגיעים רק) עד לקו רוחב התחום שבדרום ושבצפון, שהוא, בדוגמה הנ"ל, ארבעת אלפים וחמש מאות אמה. אולם, אם גבולות העיר בדרום ובצפון עוברים את קו

הכרעת ההלכה בנדון הנ"ל והמקרים בהם הדעות שוות

כל משמעות לענין התחום. ואף בעיר שלן בה - אם תחום אלפיים אמה המערבי של מקום העירוב מסתיים בתוך העיר, ולא מעבר לגבולה המערבי - אין כל תוספת על התחום בדרום ובצפון; ולענין העיר עצמה - לדעת השולחן ערוך אסור להתרחק יותר מאלפיים אמה ממקום העירוב אף בתוך העיר, ולדעת הרמ"א מותר ללכת עד לגבולות העיר לכל רוחותיה. וראה תקצירים קודמים.

[שו"ע תח, א, משנ"ב יט, וביה"ל ד"ה ויש לו; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

בהמשך לאמור: להלכה, דעת המשנה ברורה שאין להקל כדברי הרמ"א, ואין להוסיף אלפיים אמה לתחומי העיר שבדרום ושבצפון, אף במקרה שגבולות העיר בדרום ובצפון אינם מגיעים לקו רוחב התחום של מקום העירוב. אולם, "המקל בשעת הדחק, יש לו על מי לסמוך".

ויש אומרים, שאף לדעת הרמ"א אין להקל אלא בעיר שלן בה בלילה (ראה תקציר לאתמול), אבל עיר אחרת שמובלעת בתוך התחום של מקום העירוב, לכל הדעות אינו רשאי ללכת בתוכה אלא כנגד קו רוחב התחום של מקום העירוב, ואין לגבולות עיר זו

* לדעת הרמ"א, העושה 'עירוב תחומין' ב'תחום' עירו, אם שהה בעיר בזמן בין השמשות, ואף לן בעיר - נחשבת כל העיר עבורו כארבע אמות, והוא רשאי ללכת לכל אורכה ורוחבה של העיר, אף למרחק של יותר מאלפיים אמה ממקום העירוב. ולהלכה - יש מהאחרונים שפסקו כדעת הרמ"א, וכן פסק החזון איש. אך יש מהאחרונים שפסקו כדעת השולחן ערוך, שאינו רשאי להתרחק יותר מאלפיים ממקום העירוב אף בתוך העיר; ומדברי המשנה ברורה נראה שנוטה לדעה זו.

* דין 'עיבורה' של עיר, נאמר רק להקל, דהיינו להגדיל את התחום; ולא להחמיר, דהיינו להקטין את התחום.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אדם שיש ברשותו שני בתים בחצר - האם צריך להשתתף ב'עירוב חצרות' עבור שניהם?

מהם במשך כל השבת - מאחר ושני הבתים הם באותה חצר, ושניהם ראויים לשימוש, הרי זה כאילו הוא דר בשניהם; ולכן נדרשת השתתפותו בעירוב עבור שניהם, אלא שכל עוד לא היה בדעתו שלא יחול העירוב על אחד מהם, הרי זה נחשב שעירב עבור שניהם.

דייר בחצר, השובת בחצר אחרת והסיח דעתו במפורש מלשוב לביתו בשבת - הימנעותו מהשתתפות ב'עירוב חצרות' אינה מבטלת את העירוב. ואם בסופו של דבר שב לביתו באמצע השבת - לדעת השולחן ערוך, אין העירוב בטל; ויש אומרים שהעירוב בטל, ושלא בשעת הדחק יש להחמיר כדבריהם.

ואדם שיש ברשותו שני בתים באותה החצר, ושובת רק באחד

[שו"ע שעא, א-ב, משנ"ב ת, וביה"ל ד"ה ואחר; ביאורים ומוספים דרשו, 19]

הלוח היומי

י' במנחם אב | צום ט' באב, יום שבו אירעו צרות רבות לעם ישראל ובראשם חורבן בתיהמ"ק הראשון והשני, נדחה ליום זה

"איכה ישבה בדד". צום ט' באב, יום שבו אירעו צרות רבות לעם ישראל ובראשם חורבן בתיהמ"ק הראשון והשני, נדחה ליום זה. בשנת ג' אלפים של"ח חורבן בית ראשון, ובית שני בשנת ג' אלפים תתכ"ח לדעה אחת, או בשנת ג' אלפים תתכ"ט לדעה שניה. במסכת תענית מובא, כי חמש פורענויות אירעו לאבותינו ביום ט' באב: א. נגזר על דור המדבר כי לא יכנסו לארץ ישראל בגלל בכייתם לחנם בחטא המרגלים. ב. חורבן בית המקדש הראשון. ג. חורבן בית המקדש השני. ד. כיבוש העיר ביתר בידי הרומאים. ה. נחרשה ירושלים בידי הרומאים עד היסוד ושונה שמה לשם רומאי.

בשנת ג' אלפים של"ט ביום זה (י' באב) נשרף רובו של בית ראשון ולחלק מהדעות גם רוב ביהמ"ק השני נשרף ביום זה. יה"ר שיהפכו לנו לששון ולשמחה.

יארצייט:

ביום זה נולד ונפטר (ב' אלפים שי"ח/ט) יששכר בן יעקב אבינו ולאה אמנו ע"ה.

תקפ"ז: רבי אריה יעקב ב"ר משה למברסקי זצ"ל מסמילא בעל שו"ת רבינו יעקב מסמילא.

תקכ"ח: רבי מסעוד חי רקח זצ"ל מטריפולי-לוב, בעל מעשה רקח על משנה תורה להרמב"ם.

תשכ"ב: רבי יוסף ב"ר יחזקאל פנט זצ"ל האדמו"ר מדעשה ובעל שארית יוסף.

כיצד שייך להתפלל על חברו שישוב בתשובה - הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

לספר על אדם שעשה עבירות כדי שיתפללו עליו שיחזור למוטב. דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון פ"ו ס"ק א) שמותר, משום שנחשב לתועלת, אך יש לספר בצמצום רק כפי הנצרך [וראה מהרש"א (ברכות י, א ד"ה חטאים) שהקשה איך שייך להתפלל על חברו שיעשה תשובה הרי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', והניח ביש ליישב. והחזו"א (או"ח בסוף הספר - גליונות החומש) תירץ, שכיון שהתפילה על הדבר נעשית ע"י אדם ולא בידי שמים, נקרא הדבר על שם האדם, וכביכול הקב"ה רק מסייע לקיים את תפילתו של האדם]. וכן דעת הגר"ח קניבסקי (ח"ח ארחות חיים) שמותר לספר, אך עליו להתכוין רק לטובה.

בסעיף הנלמד היום, כלל ' מהלכות לשון הרע סעיף ד', העוסק בתנאים להיתר סיפור לשון הרע, שאחד מהם הוא שיהיה לתועלת - מוסיף החפץ חיים וכותב: "ואפילו אם התועלת הזאת לא תוכל להגיע על ידי סיפורו, רק שהוא מתכוון שיתרחקו בני אדם מדרך רע, כשישמעו שהבריות מגנות פועלי און, ואולי הוא בעצמו ישוב על ידי זה מדרכיו הרעים ויתקן מעשיו, כשישמע שהבריות מגנות אותו עבור זה - גם זה איננו בכלל לשון הרע, ולתועלת יחשב, כיון שעל כל פנים אינו מכוון ליהנות מן הפגם ההוא שהוא נותן בחברו, רק לקנא לאמת, ואולי תבוא על ידי זה תועלת על להבא". בביאורים ומוספים מביאים נידון בהקשר לכך, האם מותר

צום ט' באב נדחה

אין ראוי להתייחס ליום תשעה באב כיום לא מנוצל אשר מצפים לסיומו... תשעה באב הוא יום של עבודת ה'. בתשעה באב עלינו לחוש כמה חסרים אנו קרבת אלקים. מנהגי האבלות והתענית ביום זה מקדשים את האדם ומשפיעים הרבה טובה וסייעתא דשמיא וגם מועילים לקרב את הגאולה. (הגה"צ רבי דב יפה - לעבדך באמת - מועדים עמ' רמה)

נשתדל היום לחוש כמה חסרים אנו קרבת אלקים, ונשתוקק ונצפה לקרבת השי"ת אלינו במהרה בבנין בית המקדש